

الهه پاسبان

ترگس صالح نژاد

الهه پاسبان

شهرآرامحله تور عکاسان ایرانی و افغانستانی را در بازار جاروبافان برگزار کرد

تلگردگدی

از هم نپاشند، دوخت و دوز جارو مرحله آخر کار است و این قسمت کار، بیشتر توسط خانم‌های محله تلگرد انجام می‌شود. دوخت و دوز یکی از قسمت‌های مهم کار است؛ چرا که باید سیم و نخ‌های پلاستیکی بادقت بالایی دوخته شوند تا طول عمر جارو بیشتر شود. قبل از فروش نیز دسته جاروها را با چسب‌های پهن پوشش می‌دهند تا سیم‌های مفتولی به دست خانم‌های خانه‌دار آسیبی نزنند.

پس از پایان ساخت جارو، جعفری نسب قیمت هر جارو را بین ۲۰ تا ۳۰ هزار تومان مشخص می‌کند.

اکبری، مسئول کارگاه تولیدی جارو، به یکی از مشکلات صنف خود اشاره می‌کند و می‌گوید: «برای ضایعات جارو، جاویمکان نداریم و ناچاریم این ضایعات را به وسیله خودرو، به خارج از شهر منتقل کنیم که هزینه زیادی برای مادر بردارد. از مسئولان درخواست داریم برای حمایت از ما در این زمینه تدابیری بیندیشند.»

جعفری نسب رشته کلام را به دست می‌گیرد و ادامه می‌دهد: «جاروبافان محله تلگرد هیچ کدام وابسته به دولت نیستند. آن‌ها همه استقلال کامل دارند و مشغول به کار هستند و در واقع اشتغال‌زایی زیادی در این محله صورت گرفته است به طوری که در هر کارگاه، ۳ تا ۷ نفر مشغول به کار هستند. اگر دستگاه‌های دولتی برای دفع ضایعات جارو فکری نکنند، کمک‌بزرگی کرده‌اند. پیشنهاد می‌شود ضایعات جارو را به دامداری‌ها و... منتقل کنند تا خوراک دام‌ها نیز از همین راه تأمین شود.»

جعفری نسب بعد از اتمام بازدید از کارگاه‌های جاروبافی، چند منزل قدیمی را هم نشانمان می‌دهد. پس از هماهنگی، داخل یکی از این خانه‌ها می‌شویم. پیرزنی در گوشه‌ای از حیاط منزل نشسته است. با او هم کلام می‌شویم و بقیه بچه‌ها هم مشغول عکاسی از در و دیوار خانه این پیرزن هستند. از او می‌خواهیم از قدیم تلگرد برایمان بگوید. او این‌طور بیان می‌کند: «چه زود گذشت! به یاد دارم برخی اهالی این محله دامداری داشته و از طریق فروش شیر و لبنیات درآمد داشتند. اطراف تلگرد بیابان بود اما حالا جای سوزن انداختن نیست. خانه‌های این محله همه گنبدی شکل بود و همه زنان این روستا خودکفا بودند. تنور خودم هنوز از بین نرفته است. هیزم جمع‌آوری می‌کردیم و نان می‌پختیم و در کنار همسر کار می‌کردم.»

شهرآرامحله از حضور سرهنگ ابراهیمی، جانشین کلانتری میرزا کوچک خان و غلامرضا جعفری نسب که به بیان تاریخچه محله خود پرداخت، صمیمانه سپاسگزار است.

فیضی - در منطقه‌ما بعضی از مشاغل هستند که در یک جوامع متمرکز شده‌اند، مثلاً با بردن نام مانتو، ذهن‌ها به سمت وسوی خیابان ایثار می‌رود یا نام کیف که به میان می‌آید، همه انگشت‌اشاره‌شان را به سمت وحید دراز می‌کنند. حال در تلگرد، محله‌ای بسیار قدیمی، جاروبافان زیادی گرد هم آمده‌اند و هم‌روزه مشغول تولید جارو هستند. پنجشنبه صبح تور گردشگری برای تعداد محدودی از عکاسان مشهدی در این محله برگزار کردیم و غلامرضا جعفری نسب (حاجی آبادی) هم دوساعتی همراهمان بود و از این شغل برایمان روایت می‌کرد.

قرارمان نیش شهید باطنیان ۴۹ بود. پانزده نفر از عکاسان ایرانی و افغانستانی دور بین به دست آمده بودند تا لحظه‌های ناب جاروبافی را شکار کنند. ساعت ۱۰ صبح برنامه گردشگری را آغاز می‌کنیم. از ابتدای خیابان صاحب‌دلان، جعفری نسب توضیحات خود را شروع می‌کند. او در ابتدا درباره تاریخچه این محله می‌گوید: «از همان ابتدا این محله شهرت داشته است. طبق شنیده‌ها از بزرگانم، حدود ۱۲۰ سال قبل، برکه‌آبی بود و دور تا دور آن، منزل مسکونی ساخته شده بود؛ به همین دلیل نام این محل، تل گرد نام گذاری شده است.»

جعفری نسب همان ابتدا ما را به سراغ آقای اکبری، یکی از تولیدکنندگان جارو، می‌برد و توضیحاتی درباره این شغل می‌دهد. او می‌گوید: «بیشتر ساکنان تلگرد قدیم به شغل جاروبافی روی آورده بودند و طوری بود که اگر پدری جاروباف می‌بود، فرزندان نیز همین شغل را به ارث می‌بردند و آن‌ها هم جاروباف می‌شدند. آن موقع بیش از ۵۰۰ کارگاه کوچک جاروبافی در همین محله وجود داشت.»

شاگرد آقای اکبری صفر تاصد ساخت یک جارو را برای بچه‌ها انجام می‌دهد و آقای جعفری نسب هر لحظه را توضیح می‌دهد. او شرح می‌دهد: «بیشتر جاروبافان این محله برای تهیه مواد اولیه، خودشان به شهرها و استان‌های هم‌جوار می‌روند. حتی برخی برای تهیه جارو تار دبیل می‌روند و از آنجا مواد اولیه را تهیه می‌کنند؛ سپس به مشهد و انبارهای خود منتقل می‌کنند.»

وی در خصوص مراحل بافت جارو می‌گوید: «ابتدا باید برگ‌های اضافه جارو جدا شود؛ سپس، جاروها را به مدت ۶ ساعت درون آب قرار می‌دهند تا در موقع تولید، حالت شکنندگی نداشته باشد. مرحله سوم، مرحله قوده‌گیری است. در این مرحله، دسته‌های کوچک جارو در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و سیمی مفتولی با دستگاه دست‌ساز به نام «دال» به دور دسته جارو محکم پیچیده می‌شود تا موقع جارو زدن، دسته‌های کوچک

رضا حیدر

سعید زبیری

فرناز کیوانلو

رضا حیدری شاه بیدک

فرناز کیوانلو